

BEST TOURISM VILLAGE: ETİMOLOJİK BİR ANALİZ

Best Tourism Village: An Etymological Analyse

Olcay ÖZİŞİK YAPICI

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Turizm Fakültesi

olcay.yapici@omu.edu.tr

Orcid ID: 0000-0002-5197-5313

Öz

Best Tourism Village kavramı günümüzde “En İyi Turizm Köyleri”, “En İyi Kırsal Köyler” şeklinde Türkçe karşılık bulmaya çalışan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu kavram Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü tarafından 2021 yılının sonlarına doğru dünya ülkelerinden bazı destinasyonları seçmesi ve bu isim ile liste hazırlayarak ilan etmesinin ardından ortaya çıkmıştır. Ulusal alanyazında ise henüz bu konu başlığı üzerine çalışma yer almamıştır. Bu çalışmanın amacı Best Tourism Village kavramının Türkçe karşılığını tespit etmeye çalışmak ve gelecekte yapılması planlanan çalışmalar için ortak bir anlam kazandırmaktır. Turizm alanında faaliyet gösteren akademisyenler ile İngilizce eğitim veren akademisyenlerden yarı yapılandırılmış anket formu aracılığı ile veriler elde edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre Best Tourism Village kavramına ilişkin en uygun Türkçe karşılığın en iyi turizm köyleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Turizm Köyü, Turizm, Best Tourism Village, Etimolojik

Abstract

Today, the concept of Best Tourism Village appears as a concept that tries to find a Turkish equivalent in the form of "Best Tourism Village", or "Best Rural Village". The concept in question emerged after the United Nations World Tourism Organization chose some destinations from the world's countries towards the end of 2021 and prepared a list with this name and announced it. In the national literature, there is no study on this topic yet. The aim of this study is to try to determine the Turkish equivalent of the concept of Best Tourism Village and to gain a common term for the studies to be done. Data were obtained with a semi-structured questionnaire form from academicians working in the field of tourism and teaching English. According to the results of the research, the most appropriate Turkish equivalent for the concept of Best Tourism Village was determined as the best tourism village.

Key words: Tourism Village, Tourism, Best Tourism Village, Etymology

Giriş

Turizm dünya ekonomisinin temel bileşenlerinden olmakla birlikte gelişmekte olan ülkeler için aynı zamanda öncelikli gelir kaynakları arasında yer almaktadır (Costa, 2017; Mason, 2015). Modern turizm pazarlamasında kültürel, sosyal, teknolojik, deneyimsel ve doğal ürün ve hizmetler sunulmaktadır. Bu durum pek çok destinasyonda sürdürülebilir gelişimi beraberinde getirmektedir (Turner ve Freiermuth, 2016). Destinasyonların sürdürülebilir gelişim ilkeleri kapsamında korunması ve tanıtılmasını sağlamak amacı ile Dünya Turizm Örgütü tarafından 2021 yılı itibari ile Best Tourism Village uygulaması başlatılmıştır. Best Tourism Village ulusal alan yazında henüz ele alınmamıştır. Ancak uluslararası alan yazında yeni yeni ele alınan bir kavram (Sari, 2021; Özışık Yapıcı, 2022) olduğu görülmektedir. Dolayısı ile Best Tourism Village kavramının karşılığı henüz belirlenmemiştir. Uluslararası yayınlanan çalışmalarda “en iyi kırsal turizm köyü”, “kırsal turizm köyü”, “turizm köyleri” gibi anlamların ortaya çıktığı görülmektedir. Bu araştırmanın temel amacı uluslararası alan yazında “Best Tourism Village” olarak kullanılan kelimenin Türkçe olarak ortak bir anlam kazandırılmasıdır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılmıştır.

Gerek turizm alanında eğitim veren akademisyenler gerekse İngilizce eğitimi veren akademisyenler ile yüz yüze ve telefon ile görüşmeler yazar tarafından gerçekleştirilmiştir. Kavramın Türkçe karşılığının ne olabileceği ve söz konusu karşılığının gerekçeleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Elde edilen veriler ile gelecekte yapılacak olan çalışmalara kaynak oluşturması ve isim önerisinin sunulması hedeflenmektedir. Çalışma kapsamında kavram kargaşasının önüne geçebilmek adına “turizm köyleri” kullanılacaktır.

Best Tourism Village Kavramı

Turizm köyleri, Dünya Turizm Örgütü tarafından 2021 yılında başlatılan bir uygulamadır. Turizm köyleri uygulamasının amacı kültürün, geleneklerin ve biyolojik çeşitliliğin korunduğu ve bu özelliklere sahip destinasyonların tanıtılmasıdır. Turizm köylerinin amaçları insan, refah ve dünya olmak üzere üç başlık altında toplanmaktadır. İnsan başlığı altında bölgelerdeki gelir ve kalkınma konusundaki eşitsizliğin azaltılması, kırsal nüfusun azalması ile baş edebilme, toplumsal cinsiyet eşitliği ile kadınların ve gençlerin güçlendirilmesi, eğitim ve yeteneklerin geliştirilmesi yer almaktadır. Refah başlığı altında kırsal dönüşümün teşvik edilmesi, tüm paydaşların içinde yer aldığı yönetim anlayışı, alt yapının geliştirilerek finans ve yatırıma teşvik, inovasyon ve dijitalleşmede ilerleme, ürün geliştirme ve değer zincirinde yeni uygulamalar yer almaktadır. Dünya başlığında ise biyoçeşitliliğin korunması için sürdürülebilir, adil ve dayanıklı gıda sistemleri ile turizm arasındaki ilişkinin teşvik edilmesi, doğal ve kültürel kaynakların korunması, sürdürülebilir uygulamaların teşvik edilmesi yer almaktadır (www.unwto.org).

Turizm köyleri uygulaması ile destinasyonların kırsal turizm destinasyonu olmasının yanı sıra doğal ve kültürel varlıklar, topluma hizmet eden ve buna teşvik eden değerler, ürünler ve yaşam tarzı açısından sürdürülebilirliğe hizmet etmesi beklenmektedir. Ağa üye olan turizm köyleri, iyi tecrübelerin paylaşıldığı ve gerek kamu gerekse özel sektörde uzman desteğinden yararlanabilecek olan destinasyonlardır. Turizm köyü seçiminde öncelikli kriterler arasında destinasyon nüfusunun 15.000 altında olması, tarım, ormancılık, balıkçılık gibi geleneksel faaliyetlerin devam ettiği kırsal yaşamın ve sosyal değerlerin paylaşılması gerekmektedir. Temel değerlendirme ilkeleri ise Kültürel ve Doğal Kaynaklar, Kültürel Kaynakların Tanıtımı ve Korunması, Ekonomik Sürdürülebilirlik, Sosyal Sürdürülebilirlik, Çevresel Sürdürülebilirlik, Turizm Potansiyelinin Gelişimi ve Değer Zinciri Entegrasyonu, Turizmin Önceliği ve Yönetimi, Turizm Altyapısı ve Bağlantı Kalitesi, Sağlık, Emniyet ve Güvenlik şeklindedir. 2021 yılında 44 destinasyon turizm köyü olarak seçilmiştir. Türkiye'den ise Nevşehir il sınırları içerisinde bulunan Mustafa Paşa köyü ve Sakarya il sınırları içerisinde bulunan Taraklı, 2022 yılında ise Birgi turizm köyü olarak seçilmiştir (www.unwto.org). Aşağıdaki tabloda 2021 ve 2022 yıllarında turizm köyü olarak seçilen destinasyonlara yer verilmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. 2021 ve 2022 Yılında Best Tourism Village Seçilen Destinasyonlar

2021		2022	
Ülke	Destinasyon	Ülke	Destinasyon
Rusya	Bekhovo	İtalya	Sauris-Zahre
Lübnan	Bkassine		Isola del Giglio
Filipinler	Bojo	Ürdün	Umm Qais
Arjantin	Caspalá	Meksika	El Fuerte
Portekiz	Castelo Rodrigo Cumeada	Morocco	Ksar Elkhorbat
Meksika	Cuetzalan del Progreso Mani		Moulay Bouzerktoune
İsveç	Gruyères	Peru	Lamas
	Saas Fee Valposchiavo		Raqchi
Malezya	Batu Puteh	Portekiz	Castelo Novo
Moritanya	Le Morne Old Grand Port	Kore	Pyeongsa-ri

İspanya	Lekunberri Morella	Romanya	Rasinari
Umman	Misfat Al Abriyeen	Sudi Arabistan	AlUla Old Town
Japonya	Miyama Niseko	Slovenya	Bohinj
Sırbistan	Mokra Gora	İspanya	Rupit
İtalya	San Ginesio		Alqu�zar
Türkiye	Mustafa Pa�a Taraklı		Guadalupe
Endonezya	Nglanggeran	İsviçre	Murten
Ruanda	Nkotsi Village		Andermatt
Kenya	Olgessailie	Türkiye	Birgi
Peru	Ollantaytambo	Vietnam	Th�i H�i
Kıbrıs	Pano Lefkara		
�ili	Pica Puerto Williams		
Hindistan	Pochampally		
Slovenya	Radovljica Sol�ava		
Suudi Arabistan	Rijal Alma'a		
Brezilya	Testo Alto		
Paraguay	San Cosme y Dami�n		
Morocco	Sidi Kaouki		
Yunanistan	Soufli		
Kore	The Purple Island Ungok Village		
Etiyopya	Wonchi		
�in	Xidi Yucun		

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Best Tourism Village uygulaması kapsamında belirlenen şartları tam olarak taşıyamayan ancak potansiyeli olan köyler için Dünya Turizm Örgütü sanal toplantı ve çeşitli girişimler aracılığı ile köyün zayıf yönlerinin güçlendirilmesi konusunda yükseltme programı uygulamaktadır. Dünya genelinde yükseltme programında yer alan 40 köy bulunmaktadır. Türkiye'den yükseltme programında Cumalıkızık ve Anıtlı 2022 yılında yükseltme programında yer almaktadır.

Yöntem

Çalışma kapsamında nitel araştırma yöntemlerinden birisi olan yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinde belirli konularda derinlemesine bilgi edinme fırsatı sunmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2003). Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ne tam yapılandırılmış görüşme tekniği kadar katı kuralları vardır ne de yapılandırılmamış görüşme tekniği kadar esnekliğe sahiptir. Dolayısı ile orta düzeyde esneklik ve katılık seviyesine sahiptir (Karasar, 1995).

Örnekleme

Araştırmanın amacına uygunluk sağlaması açısından seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden amaçsal örnekleme tercih edilmiştir. Amaçsal örneklemede çalışmanın amacı doğrultusunda bilgi açısından zengin durumların seçilerek araştırma yapılması söz konusudur. Belirli özelliklere ve ölçütlere sahip olan durumlarda tercih edilen yöntemdir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2018:92). Bu doğrultuda söz konusu kavramın Türkçeleştirilebilmesi için turizm alanında çalışmalar yürütmekte olan 15 akademisyen ve 8 dilbilimci ile örneklem oluşturulmuştur. Zaman ve maddi kısıtlar nedeni ile tüm katılımcılar ile yüz yüze görüşme yapılamamış, telefon ya da elektronik posta aracılığı ile katılımcılara ulaşılmıştır.

Veri Toplama ve Analiz

Çalışma kapsamında nitel araştırma yöntemlerinden biri olan görüşme tekniği kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış soru formu aracılığı ile veriler elde edilmiştir. Yarı yapılandırılmış soru formunda bulunan sorular ise aşağıda bulunmaktadır?

1. Best Tourism Villages kavramını daha önce duydunuz mu?
2. Best Tourism Villages ile ilgili akademik bir çalışma yaptınız mı?
3. Sizce Best Tourism Villages kavramına en uygun Türkçe karşılık ne olabilir?
4. Türkçe karşılığının neden bu kavram olduğunu düşünüyorsunuz?

Yukarıda belirtilen soruların dışında katılımcıların demografik bilgileri olan cinsiyet, yaş, akademik unvan, akademik çalışma alanı da soru formunda yer almaktadır. Araştırma amacından ötürü tercih edilen yöntem hedeflenen örneklem grubu için uygunluk sağlamaktadır.

Görüşme yöntemi kullanılarak elde edilen veriler bilimsel ve sistematik çözümlenme yardımı ile analiz edilmiştir. Betimsel çözümlenme yönteminde katılımcıların ifadeleri doğrudan alıntı şeklinde kullanılarak tanımlama gerçekleştirilir. Sistematik

çözümlemede elde edilen verilerin öncelikle sınıflandırılması yapılır, ardından benzer yönler ve farklı yönler tespit edilir ve sonunda anlamlı hale getirilerek temalar ve desenler oluşturulur. İki aşamalı olarak sistematik çözümleme gerçekleştirilmektedir. Sınıflandırma aşamasında veriler anlamlı şekilde çerçeveye dönüştürülür. İlişkilendirme aşamasında ise oluşturulan çerçevelerin ilişkileri belirlenir (Kümbetoğlu, 2005; Çetin, 2012). Çalışmada kullanılan yöntem bakımından etik kurul gerektiren bir çalışma olması nedeniyle Ondokuz Mayıs Üniversitesi 26.08.2022 tarihli 2022-748 karar sayısı ile etik kurul onayı almıştır.

Bulgular

Araştırmaya ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır. Katılımcıların cinsiyet, yaş, unvan ve çalışma alanını kapsayan demografik özellikleri, turizm köyüne ilişkin sahip oldukları bilgi seviyesi, turizm köyü ile ilişkili akademik yayın yapıp yapmadıkları, turizm köyü terimi için uygun olan Türkçe karşılığının ne olabileceği ve neden olabileceğine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Tablo 2. Katılımcılara İlişkin Demografik Bilgiler

Cinsiyet	Frekans	%	Yaş	Frekans	%
Kadın	16	69,5	31-41	12	52,2
Erkek	7	30,5	42-52	9	39,1
Toplam	23	100	53-63	2	8,7
			Toplam	23	100
Çalışma Alanı	Frekans	Yüzde	Unvan	Frekans	Yüzde
Turizm İşletmeciliği	6	27,2	Dr. Öğretim Üyesi	11	46,7
Turizmde Bilişim Sistemleri	2	8,7	Doçent Dr.	2	8,7
Sürdürülebilir Turizm	2	8,7	Öğretim Görevlisi	9	39,2
Turizm Pazarlaması	1	5,4	Araştırma Görevlisi	1	5,4
Alternatif Turizm	1	5,4	Toplam	23	100
Erişilebilir Turizm	1	5,4			
İngilizce Eğitimi	9	39,2			
Toplam	23	100			

Tablo 2’de katılımcılara ilişkin demografik özellikler yer almaktadır. Tablo 1’e göre 23 adet katılımcıdan 16’sı kadın 7’sinin erkek olduğu görülmektedir. Katılımcıların yaş dağılımına bakıldığında 31-41 yaş aralığında (12 kişi) yer alan kişilerin ağırlıklı olduğu görülmektedir. Katılımcıların %46,7’si Dr. Öğretim Üyesi, %39,2’si Öğretim Görevlisi, %8,7’si Doçent Dr., %5,4’ü ise Araştırma Görevlisi unvanına sahiptir. Öğretim görevlisi olanların İngilizce eğitimi alanında çalışan akademisyenler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma kapsamında yer alan akademisyenlerden 14 kişi turizm temel alanında çalışma yaparken 9 kişi ise İngilizce eğitiminde çalışma yapmaktadır. Alanları turizm olan akademisyenlerin en fazla yoğunlaştığı alanlar turizm işletmeciliği, sürdürülebilir turizm ve turizmde bilişim sistemleri olarak belirtilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların Best Tourism Village Terimini Duymaları ve Akademik Çalışma Yapmalarına İlişkin Bulgular

Best Tourism Village kavramını daha önce duydunuz mu?	Frekans	%
Evet	10	56,50
Hayır	13	43,50
Toplam	23	100
Best Tourism Village ile ilgili akademik bir yayın yaptınız mı?		
Evet	1	4,35
Hayır	22	95,65
Toplam	23	100

Tablo 3 'de turizm köyü terimi ile ilgili daha önceden bilgi sahibi olup olmadıkları ve bu konuda akademik yayın yapıp yapmadıklarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Katılımcıların %56,50'si terimi duymakla birlikte sadece %4,35'lik bir kısmın terimle ilgili akademik çalışma yaptığı görülmektedir. Bu durumun nedeni ulusal alan yazındaki kaynak eksikliğinden kaynaklanabileceği gibi konunun güncel olması olarak değerlendirilebilir.

Tablo 4. Best Tourism Village Teriminin Türkçe Karşılığına İlişkin Bulgular

Best Tourism Village teriminin Türkçe karşılığı ne olabilir?	Frekans	%
En iyi turizm köyü	17	73,91
Seçkin turizm köyü	3	13,04
En sürdürülebilir turizm köyü	1	4,35
Turizm köyü	1	4,35
Popüler turistik kırsal destinasyon	1	4,35
Toplam	23	100

Tablo 4'de Best Tourism Village teriminin Türkçe karşılığının ne olabileceğine ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre katılımcıların %73,91'i en iyi turizm köyü şeklindeki karşılığı daha uygun bulduğunu belirtmiştir. Terimini karşılığının seçkin turizm köyü şeklinde olabileceğini belirten oran ise %13,04 olarak tespit edilmiştir. Diğer cevaplar ise en sürdürülebilir turizm köyü, turizm köyü, popüler turistik kırsal destinasyon olarak belirtilmiştir.

Araştırmada katılımcılara sorulan bir diğer soru ise "Türkçe karşılığının neden bu olduğunu düşünüyorsunuz?" sorusudur. Katılımcıların %65,2'si İngilizce 'den Türkçe 'ye doğrudan çeviri sebebiyle, %34,79'luk kısım ise sürdürülebilirlik ilkeleri dikkate

alınarak belirlenen destinasyonlar olduğu için terimin karşılığının en uygun cevabı olduğunu ifade etmiştir.

Sonuç ve Öneriler

Best Tourism Village teriminin Türkçe 'ye kazandırılması konusunda yapılan çalışmada amaçsal örnekleme tercih edilmiş ve 9'u İngilizce eğitimi, 14 ise turizm akademisyenleri ile görüşme yapılarak gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların %69,5'i kadın, %30,5'i ise erkektir. Katılımcıların %52,2'sinin 31-41 yaş aralığında yer aldığı görülmektedir. Akademik unvan olarak değerlendirildiğinde ise %46,7'sinin Dr. Öğretim Üyesi ünvanına sahiptir. Katılımcıların %56,50'sinin terimi daha önce duydukları ve %95,65'inin terimle ilişkili akademik çalışma yapmadıklarını belirtmişlerdir. Bu durum ulusal alan yazında çalışmaların yetersiz olduğunu göstermektedir.

Best Tourism Village teriminin Türkçe karşılığına ilişkin elde edilen verilerden %73,91'inin en iyi turizm köyü ifadesini daha uygun buldukları sonucuna ulaşılmaktadır. En iyi turizm köyü kavramının seçilmesinin nedenleri arasında sürdürülebilirlikle ilişkilendirilmesidir. Örneğin, Katılımcı 11: "Sürdürülebilir destinasyon ilkelerini dikkate alınması ve sahip olunan doğal, kültürel ve çevresel değerlerin gelecek nesillere aktarılmasını esas alan bir uygulama olarak hayata geçmiştir" şeklinde açıklama yapmıştır. Katılımcı 3, katılımcı 7, katılımcı 8, katılımcı 10, katılımcı 12, katılımcı 14 ise terimini karşılığının en iyi turizm köyü olarak belirlenmesinin nedenini "doğrudan çeviri yapıldığında bu olduğunu düşünüyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir.

Kavram gerek ulusal gerekse uluslararası alan yazında yeni olması nedeniyle pek çok konuda çalışmaya uygun olabilecek bir kavram olduğu düşünülebilir. Ancak özellikle ulusal alanyazında söz konusu turizm olduğundan dolayı pek çok yabancı dildeki terim Türkçe 'ye geçmiş bulunmaktadır. Türkçe'nin korunması nedeni ile buna benzer terimlerin Türkçe karşılıklarının ivedilikle belirlenip alan yazına kazandırılması yerinde bir uygulama olacaktır.

Araştırmada zaman ve mali kısıtlar nedeni ile görüşme gerçekleştirilen kişi sayısı sınırlılık göstermektedir. İngilizce alanında eğitim veren katılımcı sayısı ve turizm alanında çalışan akademisyen katılımcı sayısı daha sonraki çalışmalarda artırılabilir. Best Tourism Village ile ilgili akademik yayın sayısı ve terimin Türkçe karşılığının belirlenmesi konusunda çalışmalar yapılmalıdır. Konuya ilişkin çalışmalar yapılması sürecinde Türk Dil Kurumu ile iş birliği içinde olunması kavramın Türkçeye kazandırılması açısından önem arz etmektedir.

Kaynakça

- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz Ş. ve Demirel, F. (2018). Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Pegem Akademi, Ankara, 25. Baskı.
- Costa, J. (2017). How are companies and destinations “surfing the wave” of global tourism? Strategic question overview. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*, 9(6), 588-591.
- Çetin, O. B. (Ed.) (2012). *Sosyolojide Araştırma Yöntem ve Teknikleri*. Açık Öğretim Fakültesi Yayını: Eskişehir.
- Karasar, N. (1995). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık
- Kümbetoğlu, B. (2005). *Sosyolojide ve Antropolojide Niteliksel Yöntem ve Araştırma*. Ankara: Bağlam Yayıncılık.
- Mason, P. (2015). *Tourism Impacts, Planning and Management*. Abingdon, UK: Routledge.
- Özışık Yapıcı, O. (2021). Samples of Best Tourism Village, *Zien Journal of Social Sciences and Humanities*, 12, 4-11.
- Sari, N. K. A. P. (2021). Implementation of the Ahp-Saw method in the decision support system for selecting the best tourism villages. *Jurnal Teknik Informatika C.I. T. Medicom* 13(1), 24-35.
- Turner, R., ve Freiermuth, E. (2016). *Travel & Tourism Economic Impact 2016*. London, UK: World Travel & Tourism Council.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2003). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.

İnternet Kaynakçası

www.unwto.org [Erişim Tarihi: 3.12.2022].